

Türkiye pazar günü Atatürk'e ait 1935 tarihli bir 'rekor'u kırdı

AHMET KIVANÇ

ANKARA - Türkiye, pazar günü yapılan seçimde, 1935 yılından yapılan seçimlerden bu yana en fazla sayıda kadın milletvekilini Meclis'e gönderdi. Yeni dönemde TBMM'de 49 kadın milletvekili görev yapacak.

TBMM'ye en çok kadın vekil gönderen partiye AKP oldu. AKP'nin Meclis'e gönderdiği 340 milletvekili içinde 281 kadın. Ancak Meclis'e gönderdiği kadın vekili oranı açısından DTP'li bağımsızlar açık ara lider. 28 kadın vekile sahip DTP'nin desteklediği adaylardan 24'ü Meclis'e girdi, bu adayların dokuzu kadın oldu.

Rakibimiz Afganistan

Türkiye'de 22 Temmuz seçimleri sonrası seçilen kadın milletvekili oranı yüzde 8.9'a ulaştı. Türkiye bu orana, 133 dünya ülkesi arasında 122. sıradan 101. sıraya yükseldi. Halen Afganistan parlamentosunun yüzde 27.3'i, Irak parlamentosunun da yüzde 25.5'i kadınlardan oluşuyor.

22 Temmuz seçiminde AKP'den 28, CHP'den 10, DTP listelerinden bağımsız dokuz ve MHP'den de iki kadın milletvekili seçildi. Adana, Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük illerin yanı sıra muhafazakar olarak tanınan Konya, Şanlıurfa, Van gibi Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde de erkek rakiplerinin arasında sıyrılan kadınlar, Meclis'e girdi.

Rekor 1935'te kırıldı

Türkiye'de kadınlara seçme ve seçilme hakkı 1934 yılında verilmişti. Buna izleyen 1935 yılında, yani 5. Yasa Dönemi için yapılan seçimlerde kadınlar ilk kez parlamentoya girmişti.

Mustafa Kemal Atatürk'ün ısrarıyla o yılki seçimlerde 17 kadın milletvekili Meclis'e seçildi. Aynı yasa döneminde yapılan ara seçimlerde bir kadın vekil daha seçilince kadınların parlamentodaki sayısı 18'e yükseldi.

Çok parti, az kadın!

Bu seçimi izleyen ilk seçimde de parlamentoya 16'sar kadın vekil girdi. Ancak, çokpartitli seçimlerin yapıldığı 1946 yılından itibaren kadın vekil sayısı önce dokuz, sonra da üçe kadar düştü. 1957 yılında sekiz, 1983'te 12, 1995'te 22 ve 2002 seçimlerinde de 24 kadın milletvekili seçildi.

Kadın vekillerin toplam milletvekillerine oranı bugüne kadar en yüksek seviyeye yüzde 4.5 ile 1935 seçimlerinde gerçekleşmişti.

O tarihten bu yana bu rekor ilk kez, pazar günü seçimlerde kırıldı. Yeni yasa döneminde kadın

Kadın milletvekili oranı yüzde 8.9'a ulaştı. 1935'te yakalanan yüzde 4.5 ilk kez geçildi! En çok kadın vekil çıkarın, en alt sıralardaki adaylarını bile Meclis'e sokan AKP. Meclis'e giren DTP destekli bağımsız adayların yüzde 37'si kadın

Radikal, siyasete kadının yok denecek kadar az oranda temsil edilmesini sık sık manşetine taşıdı.

vekillerinin toplam vekiller içerisindeki oranı yüzde 8.9 oldu.

21 basamak sıçırma

Türkiye son seçimlerde elde ettiği sonuçlarla kadın vekillerin toplam vekillere oranı itibarıyla 133 ülke içerisinde 122'ncilikten 101'inciliğe kadar yükseldi!

Birleşmiş Milletlere (BM) bağlı olarak faaliyet gösteren Parlatentolararası Birlik'in verilerine göre, kadın milletvekillerinin toplam milletvekillerine oranı açısından 133 ülke arasında şu anda rekor Afrika ülkesi Ruanda'da.

Bu ülkede 2003 yılında yapılan seçimde 80 kişilik parlamentonun yüzde 48.8'lik bölümünü oluşturan 49 kadın vekil meclise girdi. Bu oran İsvet'e yüzde 47.3 (165 kadın), Finlandiya'da yüzde 42 (83), Kosta Rika'da yüzde 38.6 (22) seviyesindedir. Küba parlamentosunda 609 parlamenterdan 219'unu kadınlar oluşturuyor.

Şu an Güney Afrika parlamentosunda 131 (yüzde 32.8), Almanya'da 194 (yüzde 31.6), Vietnam'da 127 (yüzde 25.8), Meksika'da 113 (yüzde 22.6), Eriyopya'da 116 (yüzde 21.9), İngilte-

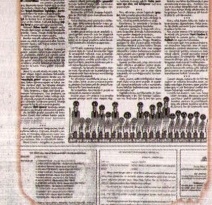
re'de 127 (yüzde 19.7) kadın parlamentere görev yapıyor. Çin parlamentosundaki 2 bin 980 parlamenterin 604'ü (yüzde 20.3) de kadınlardan oluşuyor.

İşgal altındaki Irak'ın 275 parlamenterinden 70'i (yüzde 25.5), Afganistan'ın 249 parlamenterinden 68'i (yüzde 27.3) de kadın vekillerden oluşuyor. Türkiye'nin dünya listesinde 25. sırada yer alan Afganistan'ı yakalamak için 150, 29. sıradaki Irak'ı yakalayabilmek için 140 kadın parlamenter Meclis'e yollaması gerekiyor. 22 Temmuz seçimleri sonrası

Kadın örgütlerinden çağrı: Kadını yok sayan partilere oy vermeyin

Gençler, kadımlar ve eşsiz siyaset...

TBMM'de 'biyiksızlık' oranları

Yasama dönemi	Kadın oranı (%)	Kadın vekil	Toplam vekil
5. Dönem (1935-1939)	4.5	18	399
6. Dönem (1939-1943)	3.7	16	429
7. Dönem (1943-1946)	3.5	16	455
8. Dönem (1946-1950)	2.0	9	454
9. Dönem (1950-1954)	0.6	3	472
10. Dönem (1954-1957)	0.7	4	535
11. Dönem (1957-1960)	1.4	8	587
12. Dönem (1961-1965)	0.7	3	450
13. Dönem (1965-1969)	1.8	8	450
14. Dönem (1969-1973)	1.1	5	450
15. Dönem (1973-1977)	1.3	6	450
16. Dönem (1977-1980)	0.9	4	450
17. Dönem (1983-1987)	3.0	12	399
18. Dönem (1987-1991)	1.3	6	399
19. Dönem (1991-1995)	1.8	8	450
20. Dönem (1995-1999)	2.4	13	550
21. Dönem (1999-2002)	4.0	22	550
22. Dönem (2002-2007)	8.9	49	550
Yeni seçim sonucu	8.9	49	550

İğdır, Trabzon, Erzurum ve Ağrı'nın ilkleri

ERZURUM/BALIKESİR/ŞANLIURFA - 22 Temmuz genel seçimleri Türk siyasetinde kadınlar açısından pek çok ilk sahne oldu. Fazilet Dağı Çiğlik, Fatma Kotan, Pervin Buldan ve Safiye Seymenoğlu çokpartitli seçim tarihinde ilklerin TBMM'ye yolladığı ilk kadın milletvekilleri oldu.

Fazilet Çiğlik AKP Erzurum listesinde üçüncü, Fatma Kotan AKP Ağrı listesinde dördüncü, Safiye Seymenoğlu AKP Trabzon listesinde beşinci sıradaydı. Pervin Buldan'ın İğdır'dan bağımsız olarak Meclis'e giriyor. Erzurum'un işbirlikçi Kink bölgesine bağlı Alaca Köyü'nde doğan ve üç yaşında İsviçre'ye göç eden 34 yaşındaki Fazilet Dağı Çiğlik, Zürich Winterthur Teknik Üniversitesi Bilgisayar ve İletişim Mühendisliği'nin bitirdi. Zürich Havalimanı Stratejik Bilgi İşlem Planlaması'nda çalışan bir çocuk annesi Çiğlik Almanca, İngilizce, Fransızca ve İtalyanca biliyor.

AKP'nin beşte beşi

Doğubeyazıtı Şiir Ahmet Salman'ın kızı 45 yaşındaki Fatma Kotan da, ilinin ilk kadın milletvekili. Evli olan ve Ağrı'da mali müşavirlik yapan Fatma Kotan'ın da aralarında bulunduğu adaylar, rakiplerine hiç şans tanımadı ve AKP'nin 5-0 yapmasını sağladı. İğdır'da da DTP'nin destekledi-

ği bağımsız aday 40 yaşındaki Pervin Buldan, 17 bin 304 oyla İğdır'ın ilk kadın vekili oldu.

Savaş Buldan'ın eşi

Pervin Buldan'ın eşi, üyüştürücü kaçakçılığıyla suçlanan Savaş Buldan, 1994'te Yeşilurta polis olduğunu söyleyen kişilerce evinden alınmış eşini gün Bolu'da cesedi bulunmuştu.

Balikesir'den 72 yıl aradan sonra ilk kadın milletvekili TBMM'ye gönderiyor. AKP'den milletvekili seçilen serbest muhasebeci ve mali müşavir Aysa Akbaş, partisi-

nin beş milletvekilliği elde ettiği Balikesir'den, 72 yıl aradan sonra TBMM'ye giden ilk milletvekili oldu. Balikesir ilk ve tek kadın milletvekilini 1935 yılında çıkarılmıştı. Akbaş, "Sabaha Güçlü Erbaydan sonra Balikesir'i temsil edecek olmanın gurur ve heyecanını yaşıyorum" dedi.

Behice Boran'dan sonra

Şanlıurfa'da, 1965'te Türkiye İşçi Partisi'nden Behice Boran'ın ilk kadın milletvekili seçilmesinden 42 yıl sonra AKP'den altıncı sıra milletvekili adayı Çağla Ak-

senin de 127 (yüzde 19.7) kadın

parlamentere görev yapıyor. Çin parlamentosundaki 2 bin 980 parlamenterin 604'ü (yüzde 20.3) de kadınlardan oluşuyor.

İşgal altındaki Irak'ın 275 parlamenterinden 70'i (yüzde 25.5), Afganistan'ın 249 parlamenterinden 68'i (yüzde 27.3) de kadın vekillerden oluşuyor. Türkiye'nin dünya listesinde 25. sırada yer alan Afganistan'ı yakalamak için 150, 29. sıradaki Irak'ı yakalayabilmek için 140 kadın parlamenter Meclis'e yollaması gerekiyor. 22 Temmuz seçimleri sonrası

senin de 127 (yüzde 19.7) kadın parlamentere görev yapıyor. Çin parlamentosundaki 2 bin 980 parlamenterin 604'ü (yüzde 20.3) de kadınlardan oluşuyor.

İşgal altındaki Irak'ın 275 parlamenterinden 70'i (yüzde 25.5), Afganistan'ın 249 parlamenterinden 68'i (yüzde 27.3) de kadın vekillerden oluşuyor. Türkiye'nin dünya listesinde 25. sırada yer alan Afganistan'ı yakalamak için 150, 29. sıradaki Irak'ı yakalayabilmek için 140 kadın parlamenter Meclis'e yollaması gerekiyor. 22 Temmuz seçimleri sonrası

senin de 127 (yüzde 19.7) kadın parlamentere görev yapıyor. Çin parlamentosundaki 2 bin 980 parlamenterin 604'ü (yüzde 20.3) de kadınlardan oluşuyor.

İşgal altındaki Irak'ın 275 parlamenterinden 70'i (yüzde 25.5), Afganistan'ın 249 parlamenterinden 68'i (yüzde 27.3) de kadın vekillerden oluşuyor. Türkiye'nin dünya listesinde 25. sırada yer alan Afganistan'ı yakalamak için 150, 29. sıradaki Irak'ı yakalayabilmek için 140 kadın parlamenter Meclis'e yollaması gerekiyor. 22 Temmuz seçimleri sonrası

Kadınların ilk isteği

İSTANBUL - Kadın girişimcilerin yeni Meclis'ten ilk isteği belli oldu: Her türlü cinsiyet ayrımcılığının ortadan kaldırılması için TBMM'de bir komisyon oluşturulsun. Kadın girişimciler ayrıca kadın istihdamının önündeki her türlü engelin kaldırılmasını ve işyerinde tacize bir tanım getirilmesini istedi.

Avrupa Komisyonu ve Türkiye Kadın Girişimci Derneği (KAGİDER) işbirliğiyle yürütülen 'AB Yolunda Kadın Projesi' tamamlandı. İspanya Akdeniz İş Kadınları Birliği, Romanya Sanayi Ticaret Odası, Romanya Kadın Girişimci Gelişim Derneği ve Bulgaristan Uluslararası Profesyonel ve İş Kadınları Derneği gibi Avrupa'nın önde gelen sivil toplum kuruluşlarının da destek verdiği projenin sonuç bildirgesinde Meclis'te acilen bir 'Kadın Erkek Eşitliği Daimi Komisyonu' kurulmasını istendi. Bildirgede 'İş Kanununu kapsaması genişletilmesi ve ayrımcılık yapıldığı durumlarda verilen cezaların caydırıcı olması sağlanması. Aile ve iş yaşamının uyumlaştırılması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalı' denildi. (anka)

temur Özyavuz, ikinci kadın milletvekili oldu. Özyavuz, ilk hizmetlerinden birinin bölge kadınların okuma-yazma oranını yükseltmek amacıyla kadın eğitim merkezleri kurmak olacağını söyledi. Özyavuz, "Seçim çalışmaları kadınları yanı sıra erkekler de beni destekledi. Seçimden aşırı mutlulukla katı kurullarını yaptığımız gösteriyorduk diye konuştum."

Gaziantep'te de AKP'den Özlem Müftüoğlu ve Fatma Şahin Meclis'e girdi. Böylece ilde ilk kez bir parti, iki kadını birden Meclis'e yollaması oldu. (aa, dha)